

ارتقای استانداردها

ترجمه: زهرا نخبه‌فلاح

هیئت استانداردهای بین‌المللی حسابداری (IASB)، در نوامبر ۲۰۱۶، برنامه کاری خود برای ۵ سال آینده را منتشر کرد. کریستین دورتی (Christian Doherty) به‌منظور پی بردن به این مسئله که هیئت چگونه در صدد تداوم فعالیت بهبود استانداردها است، گفتگویی با هانس هوگوروست (Hans Hoogervorst)، رئیس هیئت استانداردهای بین‌المللی حسابداری، انجام داده است. سال قبل، سالی به یادماندنی برای هانس هوگوروست بود. او به‌عنوان چهره شاخص جامعه نظارتی حرفه حسابداری، بیشتر وقت خود را صرف متقاعد کردن کشورها در سراسر جهان به‌منظور پذیرش استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی (IFRS) می‌کند. تاکنون، بیش از ۱۲۰ کشور، چنین عمل کرده‌اند.

با نگاهی به سالی پرفرازونشیب برای اقتصاد جهانی، هوگوروست می‌گوید که سال ۲۰۱۶ سالی اساسی در تکامل پروژه استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی است: «حس مشترکی بین ذینفعان ما وجود دارد؛ مبنی بر اینکه باید به آنان فرصت دهیم تا بتوانند استانداردهای جدیدی را که در سالهای اخیر ایجاد کرده‌ایم، به‌طور کامل پیاده کنند و منتظر شروع مجموعه جدیدی از تغییرهای بزرگ نباشیم.» هیئت استانداردهای بین‌المللی حسابداری، در نوامبر ۲۰۱۶، برنامه پنج ساله جدید خود را منتشر و اولویتهای خود برای دوره زمانی منتهی به سال ۲۰۲۱ را بیان کرد. برنامه اصلی، شامل اعلام پایان دوره نگارش استانداردهای جدید و تمرکزی نو بر بهبود استانداردها و رهنمودهای موجود است. در عمل، این به‌معنای پایان کار آخرین استاندارد باقیمانده در مورد بیمه است؛ و همچنین بهبود آنچه که هم‌اکنون به‌عنوان بخشی از پروژه ۱۰ ساله استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی، مورد توافق قرار گرفته است. اما هوگوروست تأکید می‌کند که هم‌اکنون نیز کار زیادی وجود دارد که باید به‌منظور بهبود اثربخشی صورتهای مالی انجام گیرد و چنین تشریح می‌کند که مرحله بعدی کار، با عنوان جدید «تبادل اطلاعات بهتر» قرار می‌گیرد.

شفاف‌سازی اهمیت

این عنوان، دربرگیرنده هر چیزی از قالب صورتهای مالی گرفته تا چگونگی استفاده از فناوری به بهترین صورت ممکن (و موارد اجتناب) است. به اعتقاد هوگوروست، اکنون که استانداردها نوشته شده و مورد توافق قرار گرفته است، هیئت استانداردها باید بر بهبود چگونگی درک و کاربرد آنها، تمرکز کند. هوگوروست می‌پذیرد که اهمیت، موضوعی است که شفافیت بیشتر در مورد آن ممکن است سودمند باشد. او می‌گوید: «اهمیت، بخشی از برنامه تبادل اطلاعات بهتر است، چون معتقدیم که موارد افشای زیادی با استفاده از چک‌لیستها صورت می‌پذیرد که موجب رضایت حساب‌برسان و تدوین‌کنندگان مقررات می‌شود؛ اما به‌ضرورت، سبب رضایت سرمایه‌گذاران و خود شرکتها نمی‌شود. بنابراین، عزم کرده‌ایم که مفهوم اهمیت و چگونگی استفاده از آن را شفاف‌سازی کنیم. با تعدیل استاندارد بین‌المللی حسابداری شماره ۱»

International Accounting Standards Board

(IAS 1) (استانداردی که بیان‌کننده رهنمودهای نحوه ارائه صورتهای مالی است)، این مسئله را شفاف‌تر ساخته‌ایم که اگر چیزی اهمیت ندارد، نه تنها نیازی ندارید که آن را در صورت مالی بگنجانید. بلکه در واقع بهتر است که چنین کاری را انجام ندهید. هیئت استانداردهای بین‌المللی حسابداری همچنین در حال کار روی بیانیه حرفه‌ای (Practice Statement) در مورد اهمیت است تا موجب تسهیل این امر برای تهیه‌کنندگان شود تا از آشفتگی و بی‌نظمی اجتناب، و سبب ساده‌سازی صورتهای مالی آنها و ارتقای اثربخشی موارد افشا گردد. هوگوروست در این مورد می‌گوید: «چنین کاری هم به نفع تهیه‌کنندگان و هم به نفع سرمایه‌گذاران است.» او متذکر می‌شود که چنین کاری برای تسهیل و ساده‌سازی صورتهای مالی به‌عنوان بخشی از «تبادل اطلاعات بهتر»، ادامه خواهد داشت.

چالش فنی

در چند سال بعد، تمرکز هیئت استانداردهای بین‌المللی حسابداری را بر دستیابی به قالبی شفاف‌تر برای صورت سودوزیان، خواهیم دید؛ چیزی که به‌صورت اجتناب‌ناپذیر، نیازمند رویکردی فعال‌تر در جهت فناوری است. هوگوروست اذعان می‌کند که ممکن است مهلت چنین کاری گذشته باشد: «می‌پذیریم که با توجه به ماهیت در حال تغییر استفاده و انتشار اطلاعات مالی، ما نیز باید تعدیلاتی انجام دهیم.» او می‌گوید که پیشرفتهای انجام‌شده در حوزه فناوری - نه تنها در داده‌کاوی و ابزار تحلیلگری داده‌ها، بلکه موج جدید محاسبات شناختی و هوش مصنوعی - استانداردهای حسابداری را حتی حساستر می‌سازد.

هوگوروست می‌گوید: «من نگران مربوط بودن صورتهای مالی مبتنی بر استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی نیستیم، آنها همچنان تکیه‌گاه بیشتر سرمایه‌گذاران خواهند بود. اما شما شاهد نگرانی در مورد افشای بیش از حد و ماهیت تفصیلی صورتهای مالی هستید. همچنین، می‌بینید که در مورد ازدیاد معیارهایی که براساس اصول پذیرفته‌شده حسابداری نیستند، نگرانی وجود دارد و تعداد زیادی از سرمایه‌گذاران چنین فکر می‌کنند که صورتهای مالی به اندازه کافی، عملکرد مالی یک شرکت را به‌صورت شفاف ترسیم نمی‌کنند.» برای توضیح این نگرانی، هوگوروست سخنرانی اخیر خود در واشنگتن در مورد آثار استاندارد جدید بیمه را یادآوری می‌کند. در آنجا وی خاطر نشان ساخته که یک شرکت با توجه به اینکه کدام اصول پذیرفته‌شده حسابداری را مورد استفاده قرار می‌دهد، ممکن است صورتهای مالی فوق‌العاده متفاوتی را ارائه دهد. هوگوروست می‌گوید: «من چنین گفته‌ام که فناوری عالی است، اما تمام هوش مصنوعی موجود در جهان ممکن است نتواند این موضوع را تفسیر کند. بنابراین، نیاز به استانداردهای حسابداری همچنان ضروری است.»

استاندارد بیمه

هوگوروست، تکمیل کار درباره استاندارد بیمه را به‌عنوان مهمترین وظیفه هیئت استانداردهای بین‌المللی حسابداری در کوتاه‌مدت، شرح می‌دهد؛ تلاشی که (طبق گفتگوی انجام‌گرفته در دسامبر) او انتظار داشت در ماه‌های اول سال ۲۰۱۷ بیشتر شود. او می‌گوید: «ما در مراحل آخر هستیم. کارشناسان ما هم‌اکنون پیش‌نویسی را تهیه و آن را اصلاح کرده‌اند. ما همچنین در آخرین لحظه‌ها، برخی اصلاحات را در نوامبر انجام دادیم؛ اما آماده‌ایم طی چند ماه آینده استاندارد را تکمیل و منتشر کنیم.» اما هوگوروست انتظار ندارد که این کار سخت همین جا خاتمه یابد. او بیان می‌کند که: «من مطمئن نیستم که پذیرش استاندارد جدید طی یک سال اتفاق خواهد افتاد و می‌دانم که کار سختی در پیش است، چون تمام شرکتهای بیمه مجبور خواهند بود که حسابداری خود را تغییر

International Accounting Standards Board

دهند. این بیشتر بدین معناست که مجبور هستید تا الگوی کسب و کار خود را سازگار و متناسب کنید؛ بنابراین، مشکلاتی در آخرین لحظه‌ها وجود خواهد داشت. اما من خوشبین هستم؛ چون ضرورت این کار چنان آشکار است که نمی‌توانم تصور کنم برای مثال، اروپا بگوید که: این تغییر فوق‌العاده بزرگی است، بگذارید وضع به همین صورت بدون تغییر بماند.

سرنوشت مشابهی درباره استاندارد بین‌المللی گزارشگری مالی شماره ۱۶ (IFRS16) با عنوان «استاندارد اجاره»، وجود داشته است؛ در حالی که بسیاری احساس می‌کنند زمان اصلاحات فرا رسیده است. این پروژه‌ای است که در برخی مواقع سبب آشفتگی شده و برخی نگران موجی از پیامدهای ناخواسته‌اند. در اوایل ۲۰۱۶، گزارشها نشان‌دهنده آن بود که استاندارد جدید موجب می‌شود ۲/۸ تریلیون دلار به ترازنامه شرکتها بازگردد.

مزیت حسابداری اجاره از بین خواهد رفت (دستکم به این معنی که دیگر شرکتها اجازه نخواهند داشت تا اجاره را خارج از ترازنامه نگهداری کنند)؛ و همچنین، تفاوت میان اجاره عملیاتی و اجاره سرمایه‌ای. اما هوگوروست تأکید می‌کند، قصد استاندارد این نیست که شرکتها را از در نظر گرفتن اجاره به‌عنوان یک گزینه تأمین مالی، منصرف کند.

او توضیح می‌دهد: «من فکر می‌کنم که این استاندارد سبب خواهد شد که شرکتها بهتر تصمیم‌گیری کنند. من فکر نمی‌کنم که اجاره در کل ممکن است از میان برداشته شود؛ زیرا اجاره دارای مزیت بزرگ حذف ریسک مالکیت نهایی است. و با اینکه به‌طور معمول اجاره نسبت به صرفاً خرید و تأمین مالی پرهزینه‌تر است، انعطاف‌پذیری بیشتری به شما می‌دهد.»

وی ادامه می‌دهد: «در حالی که در گذشته، مردم شاید به دنبال راه‌حل پرهزینه‌تری بودند- تنها به این دلیل که ترازنامه را کمی بهتر نشان می‌داد- این مزیت از بین خواهد رفت و آنها تصمیم‌های اقتصادی بهتری خواهند گرفت.» او چنین ادامه می‌دهد: «این بدین معنا نخواهد بود که تغییر گسترده از اجاره به خرید صورت خواهد گرفت؛ اما به‌طور قطع، کمی جابه‌جایی وجود خواهد داشت.»

فرا تر از اعداد

البته که خلق ارزش درازمدت به‌طور کامل محدود به رشد مالی نیست. در دهه گذشته، با در دستور کار قرار گرفتن مسائل پایداری، گزارشگری ریسک و بررسی دقیق حاکمیت شرکتی، معیارهای غیرمالی رواج پیدا کرده است. در حالی که برخی ناظران بازار (و تهیه‌کنندگان صورتهای مالی) ترجیح داده‌اند که این موضوع را به‌عنوان یک پرسش «این یا آن» در نظر بگیرد، هوگوروست ادغام معیارهای غیرمالی را به‌عنوان یک بخش ضروری از طرحی جامع در نظر می‌گیرد.

او می‌گوید: «اطلاعات غیرمالی همواره مهم بوده و در حال حاضر توجه بیشتری را به خود جلب کرده است؛ بنابراین ما آن را به‌عنوان

مشکل یا رقیب در نظر نمی‌گیریم. در واقع، آن را به‌عنوان مکمل صورتهای مالی می‌بینیم و رویکرد سازنده‌ای در پیش می‌گیریم.»

با این حال، او چالش‌هایی را پیرامون جنبش گزارشگری یکپارچه می‌بیند. او بیان می‌کند: «در حال حاضر، فعالیت همسوسازی بسیار کمی صورت گرفته است. پیشرفت قطعی است؛ اما این شروع مجموعه‌ای واحد از استانداردهای جهانی نیست و من فکر می‌کنم که برای تهیه‌کنندگان صورتهای مالی، تعیین دقیق مواردی که باید انجام دهند، بسیار سخت است.»

هوگوروست به این نکته نیز اشاره می‌کند که هیئت استانداردهای بین‌المللی حسابداری، عضوی از شورای بین‌المللی گزارشگری

International Accounting Standards Board

یکپارچه (IIRC) و در حال بررسی این موضوع است که آیا باید در آینده رویکرد فعالتری در فعالیتهای آن داشته باشد؟ کار هیئت با شورای بین‌المللی گزارشگری یکپارچه، منعکس‌کننده دیگر همکاری‌های پیوسته هیئت است و با تصمیم هیئت مبنی بر اشاعه پیام استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی فراتر از ذینفعان کنونی، مطابق است.

جهانی، نه محلی

به هر صورت، گسترش فعالیت به مناطق جدید، دربرگیرنده توسعه استانداردهایی نیست که اهمیت محلی دارند و متناسب با هر منطقه تطبیق یافته‌اند. هوگوروست می‌گوید: "ما حامی گویشهای محلی نیستیم؛ چون اگر مراقب نباشید، تکامل پیدا کرده و وارد زبان محلی خواهند شد."

این چیزی نیست که ما بخواهیم تشویق کنیم یا چشم بر آن ببندیم. برای تحقق ایده داشتن یک مجموعه منحصر به فرد از استانداردهای جهانی، هرکس باید تا حدودی خودنظم بوده و از وسوسه انجام تغییرها و تعدیلهای محلی، دوری کند. این خط مشی، خط بطلانی بر اصل مصامحه‌انگاری سرشت هوگوروست است.

او معتقد است که رویکرد مشارکتی، نگرش هیئت استانداردهای بین‌المللی حسابداری را به جهانی منتقل کرده است که در آن فعالیت می‌کند و به‌رغم سالی که در آن نهادهای جهانی و مفهوم همکاری بین‌المللی، زیر فشار شدیدی قرار داشته‌اند، هوگوروست اعتقاد خود را نسبت به ارزش همکاری، سازش و پیشرفت، حفظ کرده است.

هوگوروست تأکید می‌کند: "به‌رغم تمام تحولات سیاسی، پذیرش استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی در بقیه نقاط جهان، به رشد خود ادامه داده است؛" و مثال عربستان سعودی را ارائه می‌کند که تمام شرکت‌های پذیرفته‌شده در بورس ملزم به استفاده از استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی برای دوره‌های مالی شروع شده از ژانویه ۲۰۱۷ یا بعد از آن خواهند بود. وی در ادامه سخنان خود اشاره می‌کند که: "بنابراین هم‌اکنون نیز به‌رغم تمام بحران‌های موجود در جهان و مشکلات اقتصادی در حال افزایش است. من هنوز معتقدم که محصول ما در اصل، خود سبب ایجاد رغبت برای تقاضا خواهد شد. در ضمن، اگر شما استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی را بپذیرید، این یک موضع داوطلبانه است. شما همواره می‌توانید اگر خواستید عقب بکشید و به‌طور قطع از دست دادن استقلال و اقتدار روی نخواهد داد. به این علت است که بیشتر کشورها برای پذیرش آن احساس آسوده‌ای دارند."

اطمینان از پیشرفت همواره پروژه استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی، کار دشواری است. هوگوروست اذعان می‌کند که چالش‌های بیشتری در انتظار است و هر گام رو به جلو را دلیلی برای شادمانی می‌داند. او می‌گوید: "آن قدرها هم آسان نیست؛ اما روحیه عمومی در جهان هنوز خیلی استقبال‌کننده است. من امیدوارم که ذینفعان حسابداری تحت تأثیر بحرانها و تنش‌های موجود در جهان قرار نگرفته و از جهانی‌سازی کناره‌گیری نکنند و اینکه ما بتوانیم به کار خوبمان ادامه دهیم."

منبع:

Hoogervorst H., Raising the Bar, www.ey.com/reporting, March 2017